

I

RÁNO ČO RÁNO sa Siiri Kettunenová zobudila, aby zakaždým zistila, že ešte vždy nezomrela. Vstala teda, umyla sa, obliekla a zjedla niečo na raňajky. Išlo to pomaly, ale veď času mala dosť. Pozorne si prečítala noviny a popri tom počúvala ranné rozhlasové relácie, dávalo jej to pocit, že ešte patrí do tohto sveta. Okolo jedenástej sa často chodievala povoziť električkou, no dnes na to nemala silu.

Žiara ústavných svietidiel v spoločenskej miestnosti domova s opatrovateľskou službou Večerný háj vytvárala atmosféru ako v ordinácii zubného lekára. Na pohovkách sa klátilo niekoľko stareniek a starčekov čakajúcich na obed. V kúte veľvyslanec, pri kartárskom stolíku hrali Anna-Liisa a Irma kanastu. Veľvyslanec bol zahľbaný do vlastných kariet, Anna-Liisa komentovala riešenia ostatných a Irma sa tvárila unudene, lebo hra napredovala slimačím tempom. Potom si všimla Siiri a oči sa jej rozjasnili.

„Kikirikí!“ zakikiríkala Irma vysokou fistulou a zoširoka zamávala rukou, akoby bola výpravca. Irma Lännenleimuová v mladosti navštevovala hodiny spevu a na konzervatóriu na Že-

lezničnej ulici sa jej na jednom matiné podarilo spievať áriu Cherubína so sprievodom klavíra. A keďže vtedy hodnotili aj výkony študentov, kritik v novinách vychválil jej hlas ako tvárny a prenikavý. Toto kikiríkanie bolo jej a Siirin spôsob, akým sa navzájom zdravili. Fungovalo to vždy, v silnom hluku aj v mestskom virvare.

„Čo ty na to?“ spustila Irma skôr, ako sa Siiri stihla posadiť ku kartárskemu stolíku. „Pani v klobúku z céčka vôbec nezomrela. A pritom sme ju už stihli oplakať!“

Irma sa zasmiala, až sa jej zaokrúhlené telo otriasalo, a hlas sa jej znova vzniesol do výšok. Vždy nosila šaty, najradšej tmavomodré, a aj vo všedný deň mávala v ušiach brilianty, okolo hrdla perlový náhrdelník a na ľavej ruke dva zlaté náramky. Keď rozprávala a živo gestikulovala, šperky príjemne štrngali.

Minulý týždeň stiahli zástavu pred Večerným hájom na pol žrde, a keďže Pani v klobúku nebolo celé dni vidieť, mysleli si, že zomrela. Lenže včera sa objavila v tyrkysovom klobúku a išla si zahrať bingo, ako to robievala aj predtým. Iba čo si odskočila po náhradnú súčiastku do srdca a takmer umrela na infarkt.

„A teraz vie, že má zo desať rokov života navyše,“ pokračovala Irma. „Chuderka.“

Siiri sa chcelo zasmiať, lebo Irme sa medicínsky výdobytok podarilo opísať ako predĺženie trestu, a vlastne to bola pravda.

„V podstate nejde o náhradný dielec do srdca,“ spustila Anna-Liisa vecným štýlom, akým opravovala chyby a omyly. Bol to u nej istý druh posadnutosti. Siiri a Irma verili, že tento jej zlozvyk pochádza ešte z čias, keď učila fínčinu.

„Prišla mi srdcová trojka,“ prerušil ich veľvyslanec, Annu-Liisu sa mu však zastaviť nepodarilo.

„Balóniková angioplastika je ľudový a často používaný termín pre prípad, keď sa upchatá cieva udržiava otvorená pomocou takzvaného stentu, teda sieťových rúrok.“

Anna-Liisa bola vysoká žena s tmným, rozliehajúcim sa hlasom. Vedela všetko možné o balónikovej angioplastike, materiáloch na náhradné dielce, lokálnej anestézii a endoskopických operáciách, lenže ostatní sa na jej prednášky nedokázali sústrediť. Ako učiteľka si však Anna-Liisa privykla, že jej reči veľmi nepočúvali.

„Číra hlúposť, montovať náhradné dielce do deväťdesiatničky,“ zhodnotila Siiri. Všetci si mysleli to isté.

„Dievčence, zamýšľate žiť do stovky?“ spýtal sa veľvyslanec a položil karty na stôl, lebo si chcel napraviť kravatu. Vždy sa obliekal naozaj korektne: košeľa s golierom, viazanka, županové sako a úzke nohavice, čo bolo príjemné, lebo niektorí muži sa po Večernom háji šuchtali v odporných teplákových súpravách. Vo významné dni a každú nedeľu sa veľvyslanec nahodil do bezchybného obleku s odznakom s dubovou ratolesťou na chlopni.

„To človek neovplyvní,“ odvetila Siiri, lebo tak to na ňu pôsobilo. „Ale nechcela by som sa dožiť takej staroby.“

„No keď ten minulotýždenný exitus nebola Pani v klobúku, tak kto to teda bol?“ vyzvedala Irma. Vždy bola veľmi zvedavá a efektívne zbierala informácie o udalostiach vo Večernom háji. Keď sa teraz jej zaručená informácia ukázala ako nesprávna, trochu ju to rozrušilo.

„Bol to ten kuchár, tuším sa volal Tero,“ povedala Anna-Liisa a vyložila na stôl kanastu zo šestiek.

Siiri šumelo v hlave a v hrdle jej vyschlo. Cívela na Annu-Liisu a nechcela uveriť, že Tero umrel. Irma sa naopak tvárila, že ju

tá správa potešila – spomenula si, že ju počula, ale ihneď na ňu zabudla.

„Tak to bol on! Ty si mala Tera rada, Siiri. Volal sa Tero alebo Pasi? Všimli ste si, že mená mladých mužov teraz pripomínajú údery sekerou? Tero, Pasi, Vesa, Tomi. Čudné, že som ti to hneď nepovedala. Počula som to včera od maséra, ale z toho miesenia som bola na franforce a taká unavená, že som si dala svoju večernú whisky a šla som spať. Lekár mi totiž na to... na to všetko predpísal whisky. Aha, mám pre teba dve sedmičky, Anna-Liisa!“

Odrazu Siiri pocítila smútok. Zacnelo sa jej za Terom, až ju zaboľelo v bruchu. Ako je možné, že zomrie zdravý mladý muž, kým oni deväťdesiatštyriroční akoby boli nesmrteľní? Siiri kedysi čítala v časopise, že kto žije dlhšie ako do deväťdesiatky, už nestarne. Bolo to hrozné. Znamenalo to, že takí ako oni, čo žili nadčas, premeškali smrť. Najprv ju všetci opustili, priatelia aj manžel, a teraz už neumrie nikto. Dve zo Siiriných detí už tiež skonali, obaja synovia. Prvého zabil alkohol a druhého tučnota. Ten druhý, poškrabok, bol zamlada driečny a veľa športoval, lenže potom sa neskutočne vyžral; stále len pracoval, všade jazdil autom, jedol pizzu a zemiakové lupienky a fajčil. Nazývalo sa to choroba z blahobytu, lebo ľudia mali takú vysokú životnú úroveň, že práve na ňu v šesťdesiatpäťke umierali.

Lenže kuchár Tero z Večerného hája mal iba tridsaťpäť, ak vôbec, a nevyzeral na chorého. Naopak, šíril vôkol seba dobrú náladu a životnú silu, ako to dokáže iba mladý muž. Široké plecia, silné ruky a zdravá farba v tvári, taký bol Tero. A keď sa usmial, na oboch lícach sa mu spravili krásne jamky.

Ich priateľstvo sa začalo zemiakovou kašou. V jedálni Večerného hája ju podávali až pričasto, kým trebárs ryžu neponúkali

nikdy. Mysleli si, že starci nemajú zuby a kaša im poľahky sklz-
ne dolu krkom ako bábätkám. Vo všetkých jedlách chýbala soľ
a o poriadnom kuse mäsa bolo zbytočné čo i len snívať. Siiri ne-
mala zemiakovú kašu rada a Tero jej spod pultu zakaždým vyča-
roval inú prílohu, mrkvu a cviklu. Po obede si Tero prišiel k Sii-
rinmu stolu vypiť šálku kávy. Raz sa Siiri spýtala, či má priateľku,
a Tero jej odpovedal, že keď má Siiri, iné nepotrebuje. Občas
takto trocha flirtovali a zabávali sa na tom. Také bezstarostné ve-
selé táračky, akých vo Večernom háji vskutku nebýval nadbytok.

Kartová partička sa očividne skončila. Veľvyslanec sa vypyto-
val Imy na jej vek, Anna-Liisa listovala v novom cenníku služieb
Večerného hája a zľahka zaodfhalala, aby naznačila, že sa chystá
na novú prednášku. Nikto sa netváril, že by ľutoval smrť mladého
kuchára.

„Deväťdesiatdva rokov? Tak to už nemáš vodičský preukaz?“
začudoval sa veľvyslanec. „Vitaj v mojom taxíku, Irmička! Mám
veľa poukážok, takých tých na taxíky, nedá sa s nimi robiť nič iné,
iba jazdiť dokola.“

„Isteže mám vodičský preukaz!“ vyprskla nenávisťne Irma,
lebo sa jej nepáčili veľvyslancove návrhy. „Mám spolužiaka gyne-
kológa a ten nám na každej stretávke napíše potvrdenie na vodič-
ský preukaz. Lenže deti mi auto vzali, len tak si pripravia dospel-
lého človeka o právo na pohyb a jazdenie. Pamätáte sa na moje
malé červené autíčko?“

Okrem Siiri si naň nikto nespomenul. Sedela v ňom, keď
Irma šoférovala po Mannerheimovej ceste v protismere popred
Švédske divadlo a zastavili ich policajti. Podľa mienky Irminých
detí to bol dostatočný dôvod, aby červené autíčko odviezli naspäť
do predajne. Aj veľvyslanec však považoval taký trest za nepri-

meraný. Prejsť popred Švédske divadlo takto pochabo nemohol byť veľký hriech, veď tam stále boli nejaké rozkopávky a stavby, takže ani Helsinčanka v desiatom pokolení ako Irma Lännenleimuová nemohla vedieť, akým smerom sa má ten-ktorý deň jazdiť.

„Lenže tak to je,“ pokračovala Irma. „Keď je človek starý, rozhodujú o ňom iní, nech ide o čokoľvek na svete.“

Irmine deti a vnuci, ktorých bolo veľa a ktoré oslovovala zlatička, predali jej byt v Töölö a Irmu strčili do nájomnej dvojgarsonky v domove s opatrovateľskou službou Večerný háj bez toho, aby sa s ňou poradili. Bolo to pre jej dobro, ako sa vyjadrili zlatička, lebo v domove bolo bezpečne a ony sa už nemuseli uprostred svojich pracovných zhonov umárať starosťami, či si Irma spomenula, že má vstať z postele a užiť lieky, alebo či v nočnej košeli nepobieha po meste.

„A potom mi ešte do bytu namontovali bezpečnostné kamery, aby sa cez počítač mohli hocikedy pozrieť, čo porábam. Ako keby som bola nejaký leňoch trojprstý v zoologickej záhrade! Vystrkujem do tých kamier riť vždy, keď idem spať.“

Veľvyslanec sedel so zhrbenými plecami a porazenecky si prezeral ošúchané súkno kartárskeho stolíka.

„Ty máš aspoň nejakých príbuzných, ktorí si dajú námahu, aby ťa špehovali,“ podotkol. „A niekoho, komu môžeš otrčiť zadok.“

„Len sa neboj, aj nás osamelých tu vo Večernom háji iste špehujú,“ utešila ho Anna-Liisa. „Opatrovateľky predsa chodia z času na čas ňuchať po našich bytoch, majú vlastné kľúče.“

„Tak je! Predvčerom mi o siedmej ráno vstúpil do bytu akýsi muž, keď som sa nahá preťahovala v posteli,“ zvolala Irma.

„Naozaj?“ rozveselil sa veľvyslanec a zodvihol balíček kariet s úmyslom začať novú hru.

„Iste hľadal môj testament. Smrť, smrť, samá smrť.“

Keď Irma osudovo znižujúc hlas vyslovila smrť, smrť, Siiri sa chtiac-nechtiac neubránila úsmevu. Irma mala hrbu vlastných slovíčok a odpočutých riekaniek, ktoré únavne opakovala, ale táto sa Siiri páčila, najmä vtedy, keď sa Irme podarilo použiť ju vo vhodnej súvislosti.

Potom Anna-Liisa zasa spustila o svojom stratenom striebornom zrkadielku. Bola si istá, že ho ukradli, rovnako ako veľvyslanecov krásny nástenný koberec, práve keď boli v skupine na cvičenie pamäti, na tanci na stoličkách a na koncerte harmonikového tria. Siiri na tieto podujatia nechodila, predovšetkým nie na harmonikové koncerty, hoci v domove s opatrovateľskou službou ich organizovali každý týždeň. Prečo starým ľuďom vyhrávali iba na harmonikách? Či už ľudia nevedia hrať na poriadnych nástrojoch? Vo Večernom háji stáli ladom tri klavíry, čo sem priviezli ako zálohu.

Na chodbách sa hromadili aj ďalšie zbytočné veci, lebo obyvatelia zomierali, no ich majetok si nikto neodnášal. Klavíry, knihy a jedálenské súpravy nik nechcel, a tak ich rozostavovali hore-dole, aby vytvárali pocit domova, hoci sa do tohto prostredia vôbec nehodili, lebo Večerný háj bol v modernej budove s nízkymi stropmi a stenami zo sadrových panelov. Bohvie, po kom tu zostal tento mahagónový kartársky stolík, opustený starý kus nábytku, pri ktorom dennodenne hrávali.

„Majú to premyslené,“ vyhlásila Anna-Liisa. „Keď sa na chodbe nechajú dva secesné stolíky, zo dva klavíry a šesť metrov encyklopédií, nikto neuverí, že tu obyvateľom kradnú ich majetok. Hoci práve o to tu ide.“

„Zlodejstvo je aj to, že od nás vyberajú poplatky za všetko možné, pričom ani nevidíme, ako sa peniaze kotúľajú z účtu

na účet,“ pritakala Irma. „Našťastie, odkedy sa banky presunuli do počítačov, starajú sa mi o finančné veci moje zlatička. Priame inkaso! Teraz prekladám ja!“

„Čo chceš tým prekladaním povedať v tejto súvislosti? Nie je to termín z bridžu?“ spýtala sa Anna-Liisa s dotknutým výrazom v tvári.

„Ovládate bridž?“ ožil veľvyslanec.

„Chcela som povedať, že si pamätám to slovné spojenie. A či to zlodejstvo nevolajú priamym inkasom?“

Irma nedôverovala vlastnej pamäti. Keď si na svoje prekvapenie spomenula na niečo, o čom predpokladala, že to zabudla, nazývala takú udalosť prekladom alebo zvláštnym javom. Bola schopná povedať: „Akýsi zvláštny inštinkt mi prezradil, že moja rádionka leží na televízore,“ čím nesmierne dráždila Annu-Liisu.

Lenže Irma mala pravdu. V domove s opatrovateľskou službou Večerný háj odchádzali peniaze z účtov starčekov rozličným ošetrovateľským a služby poskytujúcim firmám, no nikto si nič nevšimol. Len samotné nájomné za malú dvojgársónku bolo tisíc eur za mesiac a neustále k nemu pridávali všelijaké poplatky za služby a ďalšie výdavky. Ceny boli raz také, inokedy onaké a vychádzali z toho, že obyvatelia nepoznali hodnotu peňazí. Mnohí ešte hovorievali o starých markách, pričom mali na mysli marky spred menovej reformy v roku 1963. Ich príbuzní nemali pre svoje zlé svedomie odvahu čudovať sa nad cenami a navrávali si, že čím viac za starostlivosť zaplatia, tým musí byť lepšia.

„Nohavice dolu, štrnásť eur, nohavice hore, šesťnásť eur,“ prečítala Anna-Liisa z cenníka Večerného hája. „Taká jedna potreba potom vyjde poriadne draho.“

„Tridsať eur. Sadni si a pokračuj, to vyjde na stoosemdesiatjedem nových mariek!“ vyrátala pohotovo Irma.

„Plienky sú lacnejšie,“ vyhlásila Siiri, hoci nevedela, koľko plienky stoja a kde ich predávajú. V Španielsku plienky dostať v bežných marketoch. Vo Večernom háji bolo zopár navrátilcov, ktorí kedysi odišli na dôchodok za slnkom do Španielska, no teraz, keď ich obťažuje únik moču, zákal alebo dysplázia bedrových kĺbov, prišlo im vhod bezpečie fínskych domovov s ošetrovateľskou službou. Patrila medzi nich aj nová dvojica v áčku, áno, tá, čo sa venovala popoludňajšiemu sexu tak nahlas, že susedia sa museli sťažovať. Zároveň vyvolali dojem, že sú šporovliví, lebo si priviezli aj lacné plienky nakúpené v nejakom markete. Irma vedela, že majú balkón plný škatúľ s plienkami.

„Vyzerá to hrozne. Nevojdú sa k nim ani muškáty, viete si to predstaviť? zvolala Irma. Jej dcéra objednala matke prostredníctvom Ústredného zväzu práce so seniormi plienky od štátu až do konca života, lenže Irma ich vrátila, lebo nemala miesto na ich skladovanie. Na balkóne radšej pestovala kvety.

„Marí sa mi, že pani sa volá Margit. Bolo by to možné? A jej muž by mohol byť Eino. Eino a Margit? Čo vám hovoria vaše inštinkty?“

Ostatní sa nevedeli rozhodnúť, ako sa ten nový pár volá.

„Prečo je vyťahnutie nohavíc drahšie ako stiahnutie?“ spýtala sa Anna-Liisa, aby znova rozprúdila rozhovor, ako keby pri tomto brainstormingu zastávala funkciu predsedníčky.

„Bola by sukňa lacnejšia?“ prispel do diskusie veľvyslanec.

„Závisí to od zemskej príťažlivosti!“ zakričal niekdajší faktor Reino, ktorý sa k nim blížil od nádržky s pitnou vodou. Mal žiadostivý pohľad a Siiri vždy označoval za najkrajšie dievča vo

Večernom háji. Irma tvrdila, že Reino sa dokonca pokúsil pobozkať ju vo výťahu, lenže Irma toho natárala. Reino, v zdravotných papučkách a voľných teplákových nohaviciach, k nim v chodúľke priľchal obdivuhodným tempom. Na krku sa mu hompálala karta na jedlo, hoci nebol čas obeda.

„Možno to je kvôli opasku,“ poznamenala Siiri a zberala sa na odchod. „Gombíky a opasok sa ťažšie zapínajú ako rozopínajú. Teda ak je človek riadne oblečený.“

Pobalila si veci do kabelky, okuliare, vreckovku aj pastilky, a Irma začala robiť to isté. Bolo im tak trochu proti srsti, že faktor chodil taký neupravený, bradu mal vždy zle oholenú, medzi zubami nánosy, uši a obočie ako trnité krovie.

„Podľa mňa sa gombíky na ženskej blúzke a spony na mídri ľahšie rozopínajú ako zapínajú. Ide pritom o silu v ťahu,“ vysvetľoval faktor.

„To sú hlúposti, Reino,“ ozvala sa Anna-Liisa mrazivým tónom. „Ty si nikdy žene háčiky nezapínal.“

„Však už by bolo načase. Zájdi ku mne. Najprv sa trochu pozvožíme vo výťahu.“

To už stačilo aj Anne-Liise. Smutne si vzdychla a oznámila, že odchádza do auditória vypočuť si prednášku Pestrá strava ako povzbudenie funkčných schopností človeka vo vyššom veku. Veľvyslanca tá myšlienka nadchla a ponúkol sa, že Annu-Liisu odprevadí. Vstal, zdvorilo posunul chodúľku Anne-Liise vedľa stoličky a ponúkol jej predlaktie ako ten najlepší gavalier pri tanci. Irma zamrkala na Siiri a spolu odišli k výťahu.

Reino zostal pri kartárskom stolíku sám a čudoval sa, kam sa všetci podeli a prečo má na krku stravovaciu kartu.

„Sestra! Sestra, haló, slečna! Pomôžte mi!“

Zbytočne však faktor volal na sestry, lebo tie nemali čas pribnúť, aby sa pozreli, čo morí zdravého chlapa. Usiloval sa sňať si tú kartu sám. Bolo to ťažké. Uzol bol napevno, navyše na šiži. Čím viac kmásal, tým pevnejšie sa uzol sťahoval. Vstal a nasilu si kartu strhol, škaredo zahrešil a šmaril celú tú guču na zem. Potom sa zvalil na pohovku v spoločenskej miestnosti v nádeji, že sa pred ním čochvíľa objaví Siiri Kettunenová alebo niektorá iná z kráľovien Večerného hája, aby ho pobavila, a zaspal.

II

SIIRI SA VYDALA na chodbu na prízemí vyhľadať sociálneho pracovníka Pasiho, ktorý zvyčajne sedával vo svojej kancelárii. Chcela sa s Pasim pohovárať o Terovej smrti. Pasi a Tero spolu dobre vychádzali, často vídala oboch mládencov, ako sa bavia v kuchyni. Lenže teraz boli dvere Pasiho kancelárie zamknuté a na lístočku na nich nalepenom čítala: „Pracovné povinnosti sociálneho pracovníka dočasne vykonáva hlavná sestra Virpi Hiukkanenová“.

Virpi bola dôverníčkou riaditeľky Sinikky Sundströmovej, jej ľavá i pravá ruka, ktorá so zaujatím zariaďovala všetko, čo sa týkalo domova, a okrem seniorov mala na starosti aj nábor a pracovnú pohodu pracovníkov. Virpi Hiukkanenová bola záchranou Večerného hája, lebo jeho riaditeľka Sundströmová, milá, priateľská a veľmi príjemná osoba, bola zároveň v mnohých veciach naozaj nepraktická.

Takéto situácie si vyžadovali prefíkanosť. Keby sa išla vypytovať na kuchárovu smrť a neprítomnosť sociálneho pracovníka priamo

riaditeľky Sinikky Sundströmovej, tá by si mohla pomyslieť, že ju Siiri z niečoho viní. Vecná komunikácia s riaditeľkou bývala niekedy neobyčajne náročná, lebo tá niesla na svojich pleciach všetko zlo sveta a prvú spomedzi všetkých vždy obviňovala seba. Siiri si musela vymyslieť niečo iné, s čím pôjde za Sundströmovou.

Vrátila sa do svojho bytu, pozrela si v televízii jeden diel Hercula Poirota a potom si ľahla do postele odpočinúť. Predstavovala si, že býva v rovnako krásnom dome z tridsiatych rokov ako Poirot v Londýne, uprostred pekných funkcionalistických predmetov, a už sa ponárala do príjemného sna, v ktorom si Poirot štipkal konce fúzikov, usmieval sa na ňu svojimi priateľskými hnedými očami a zodvihol ruku k strieške svojho klobúka, keď zazvonil telefón.

Siiri musela vstať, lebo telefón ležal na stolčeku v predsieni. Mnohí mali telefón vedľa postele, ale Siiri bola zvyknutá, že v predsieni stál telefónny stolík a vedľa neho stolička. Tam sa lepšie rozprávalo než pri balansovaní na okraji postele. Napokon, vstávanie z postele bolo dobrá rozcvička. Lenže ona sa nezdvíhala pružne, lebo chvíľu trvalo, kým sa jej pri vstávaní prestala krútiť hlava a utíchlo šumenie v nej. Telefón musel vyzvárať dlho.

„Tu je Tuukka, ahoj. Dostala si dosť čudný účet za upratovanie.“

Siiri kedysi dávno poprosila ktorési spomedzi svojich vnúchat, aby zo svojho počítača dohliadalo na jej bankový účet, lebo sama to nezvládala, a priateľ dcéry jej vnuka z dcérinej strany na to ochotne pristúpil. Tuukka bol veľmi milý a študoval čosi čudesné na univerzite.

„Mikrobiálne a environmentálne biotechnológie,“ vravieval často, lenže nikomu to nič nehovorilo.

Tentoraz Tuukka na obrazovke videl, že zo Siirinho účtu stiahli sedemdesiatšesť eur za upratovanie, hoci dievčina oblečená v čiernom pred dvoma týždňami len zašla do jej dvojgarsónky a trocha sa povykrúcala uprostred podlahy. Dievča malo pery natreté na čierno a vlasy ešte tmavšej farby než Irmin ázijský masér.

„Nepovedala ani slovko, kým sa tam opierala o mop.“

„Je tu faktúra za dve hodiny,“ povedal Tuukka a nechcel komentovať vzhľad ani správanie upratovačky, naozaj vecný muž.

„Ale tá stvora tu bola iba pol hodiny, ak vôbec. Pozrela som sa na hodinky a celý ten čas som bola doma.“

„Možno majú dvojhodinovú službu ako minimálnu sadzbu, to býva často. Ale sedemdesiatšesť eur je brutálna cena.“

Keď dotelefonovali, bola Siiri spokojná. Neprimeraný účet za upratovanie bol terno, presne čosi také potrebovala, aby mohla zájsť za výkonnou riaditeľkou. Rozhodla sa, že sa bude sťažovať a pre istotu podá písomnú pripomienku, aby vznikol nejaký úradný dokument. Lenže to by musela celú vec spísať ručne, guľôčkovým perom na štvorčekovanom papieri, a to by nevyzeralo presvedčivo. Pracovala predsa desiatky rokov v Ústave národného zdravia ako pisárka na stroji, desaťprstovou hmatovou metódou prepisovala načisto čarbanice iných ľudí. Produkovala bezchybné hárky so správnymi okrajmi, medzerami medzi riadkami a úpravou, nikdy nemala preklepy. Siiri si ešte stále pamätala, ako ju našťvalo, keď krásne a bezchybne naskladala riadky listu na papier a vedúci oddelenia potom chcel zmeniť formu pozdravu a celú prácu bolo treba začať od začiatku. Strojopis bol umenie, ktoré už vlastne nikto nepotrebuje ani neuznáva.

Keď sťažnosť dopísala, na okamih sa zamyslela, ako ju nazvať, a potom napísala: To už nevedia ani upratovať? A hneď aj išla

odniesť papier do kancelárie Sinikky Sundströmovej. Cestou ten nadpis oľutovala, lebo cieľom bolo pošťazovať sa na fakturáciu, nie na zlé upratovanie, hoci aj na to by bolo treba niekedy zaviesť reč. Mnohokrát sa s obyvateľmi domova čudovala, že upratovačky treba chytiť za ruku a naučiť ich, že prach sa vymetá aj spoza radiátorov a veraje dverí sa utierajú mokrou handrou.

Pracovňa riaditeľky sa nachádzala na prízemí na začiatku chodby, hneď vedľa odpočívárne. Mnohí zastávali názor, že tá miestnosť tam bola preto, aby Sundströmová mohla obyvateľov domova špehovať a strážiť. Anna-Liisa bola presvedčená, že pracovníci Večerného hája majú nutkavú potrebu všetko kontrolovať. Najhorší zo všetkých bol vraj Virpin muž.

Erkki Hiukkanen bol od svojej ženy oveľa starší, zamak tupý a lenivý chlap, ktorého nazývali domovníkom, hoci jeho oficiálna funkcia bola čosi ako správca zariadenia. Erkki, ktorý pomaly strácal vlasy, mohol prísť kedykoľvek bez pozvania vymeniť malú žiarivku v lampe na strope, hoci tá stará nemala nijakú chybu. Alebo inokedy prišiel skontrolovať odpadové potrubie a kanály ventilácie, s ktorými boli neprestajné drobné problémy. Všetci sa naučili, že ak prišla prekvapivá návšteva, bol to Erkki Hiukkanen v modrých montérkach, jediná bezplatná služba vo Večernom háji.

Lenže nech sa už medzi obyvateľmi domova rozprávalo hocičo, Siiri mala riaditeľku Sinikku Sundströmovú rada. Verila, že jej úprimne záleží na obyvateľoch domova a chce sa všetkými prostriedkami postarať, aby sa mali lepšie. Sundströmová bola typ ženy oddanej svojej práci, ktorú tešilo, keď iným prinášala dobrú pohodu.

Riaditeľka sedela vo svojej kancelárii zahľbená do čohosi v počítači. V miestnosti vládlo tlmené osvetlenie, tmavé závesy

na oknách boli zatiahnuté a na stole horela zapáchajúca svieca. Vedľa nej stála akási dosť pokrútená objemná solná plastika, tiež asi voľajaké svietidlo. Siiri sa zazdalo, že na obrazovke sú hracie karty, to však bolo sotva možné, hrať karty na počítači. Len čo si Sundströmová Siiri všimla, priateľsky sa usmiala a utekala ju objasť. Siiri cítila, ako sa nevhodne hlboko prepadá do záhybov riaditeľkinho tela a vône jej korenistého parfumu, a zľakla sa, že by jej to mohlo spôsobiť kýchací záchvat. Lenže Sinikka Sundströmová vyštudovala náuku o aktivizácii seniorov a naučila sa, že starí ľudia potrebujú dotyk.

„Siiri, zlato! Ako sa máš?“ spytovala sa riaditeľka, keď starenku napokon pustila, aby sa mohla voľne nadýchnuť.

Siiri pristúpila priamo k veci a podala jej svoju sťažnosť. Poprosila o prepáčenie, že je napísaná rukou na štvorcovom papieri.

„To nič, to predsa nevádi. Veď máš pekný rukopis, presne ako moja stará mama. Pravda, tá už dávno zomrela, ešte som chodila do základky.“

Riaditeľka si prečítala lístok, zvrátila bolestne vytrhané obočie a zatvárala sa ustarostene. Bolo jej hrozne ľúto, že Siiri sa prihodila taká nepríjemnosť, a slúbila, že sa do veci ihneď vloží, hoci upratovanie vlastne nepatrí do jej pracovnej náplne, lebo je to externá služba. Požiadala Siiri, aby sa posadila, a zoširoka vysvetľovala, že ide o súkromnú upratovaciu firmu, že Večerný háj vypísal výberové konanie pre hromadu spoločností a práve táto, Prvá čistiaca a leštiaca úderná, a.s., bola absolútne najvýhodnejšia a najspoľahlivejšia, a že za veci týkajúce sa všetkých subdodávateľov zodpovedá vo Večernom háji vedúci kvality Pertti Sundström.